

Raadsvoorstel

Categorie	: Vaststelling beleid
Onderwerp	: Water- en rioleringsprogramma 2024-2026 Land van Cuijk
Datum college	: 24 oktober 2023
Portefeuillehouder	: Wethouder David Sölez
Team	: Civiel & Verkeer
Nummer raadsvoorstel	: RIS 2023-R-159
Datum raad	: 14 december 2023
Agendapunt raad	: 26

Samenvatting

Het doel van het Water- en Rioleringsprogramma is inzicht te verkrijgen in de speerpunten en zorgplichten op het gebied van water en riolering en deze een concrete invulling te geven voor de komende planperiode 2024-2026. Dit programma geeft een beeld van waar we staan maar meer nog waar we heen willen of moeten gaan.

Om de gemeentelijke watertaken en klimaatambities te bekostigen is tevens een kostendekkingsplan opgesteld voor 2024-2026 met doorkijk naar 2028.

Wat wordt voorgesteld te besluiten?

Voorgesteld wordt:

1. het Water- en rioleringsprogramma 2024-2026 vast te stellen;
2. de ambitie voor wateroverlast vast te stellen op een Klimaatlabel B (geen wateroverlast bij een bui van 60 mm/u) die in uiterlijk 2050 behaald moet worden;
3. het kostendekkingsplan 2024-2028 vast te stellen inclusief het bedrag voor het behalen van de klimaatambitie volgens de Klimaatlabels voor het thema hitte;
4. de begrotingswijziging vast te stellen.

Wat is de aanleiding voor dit voorstel?

Het vroegere Gemeentelijke Rioleringsplan (vGRP) was onder de Wet milieubeheer verplicht en heeft een belangrijke rol gespeeld bij de planmatige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. Onder de Omgevingswet (januari 2024) is het vGRP niet langer verplicht. Gemeenten kunnen zelf kiezen om een rioleringsprogramma of een Water- en rioleringsprogramma (WRP) vast te stellen. Wat vaststaat is dat het WRP invulling en handreikingen geeft aan het beleid in de omgevingsvisie.

Welk resultaat willen we bereiken?

Er is gekozen om een WRP op te stellen voor de gemeente Land van Cuijk.

Het nieuwe WRP geeft invulling aan:

- de evaluatie van onze vorige vijf beleidsplannen;
- waar staan we nu en welke gegevens hebben we;

- samenwerking binnen de regio (RNOB, Waterschap);
- speerpunten (uitvoeringsprogramma), visie, beleid, ontwikkelingen en zorgplicht voor de planperiode 2024-2026;
- bedrijfsvoering, communicatie, organisatie, personeel en kostendekking, rioolheffing.

Hoe zag het voortraject eruit?

We hebben na de herindeling twee jaar de tijd gehad om de huidige beleidsplannen (vGRP's) van de voorgaande gemeentes te harmoniseren. We zijn nu tot een gedragen programma gekomen waarin opgenomen is hoe we de gemeentelijke waterzorgplichten op een juiste manier invullen en welke speerpunten (acties en maatregelen die prioriteit hebben) we hebben in de komende planperiode.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

We gaan de komende planperiode aan de slag met de volgende speerpunten:

1. Data op orde

Data zijn onze basis voor het dagelijks beheer en onderhoud van de riolering. Wanneer we onze riooldata niet op orde hebben, hebben we geen inzicht in de werking en ligging van het stelsel. Geen goed inzicht kan (graaf)schades, onduidelijkheid en onjuiste beslissingen tot gevolg hebben. Daarnaast zijn onze beheerassets en data de basis voor onze investeringen en zijn daarom kostenbepalend. Ook hebben we juiste data nodig om wateroverlast- en hydraulische berekeningen uit te voeren.

Om grip op onze data te krijgen en inzicht te krijgen in het functioneren van ons rioolstelsel gaan hiervoor in de komende planperiode:

- a. Alle rioolrevisies verwerken en per kern alle riooldata nalopen, en zo nodig onderzoek uit te voeren om gegevens kloppend te krijgen;
- b. Onderzoek in gang stellen naar duikers die in ons beheer zijn en inzicht krijgen in de werking van de gemeentelijke watergangen in het buitengebied;
- c. SSW's (systeemoverzicht stedelijk water) per kern opstellen;
- d. (regen)watervisies, oftewel wateroverlastberekeningen, per kern opstellen zodra we de data op orde hebben.

2. Onderzoek H₂S gassen in drukriolering

In onze stelsels wordt op veel lozingslocaties (daar waar drukriolering loost op het vrijverval-rioolstelsel) waterstofsulfide (H₂S) waargenomen. Waterstofsulfide tast met name betonnen riolen aan. Sommige riolen storten hierdoor na 10 jaar soms al in, terwijl deze minimaal 60 a 70 jaar mee zouden moeten kunnen. Wij gaan eerst op alle lozingslocaties onderzoek uitvoeren om te kijken of er H₂S vrijkomt. Zo ja, dan gaan we de aantasting voorkomen door continue gedoseerd lucht in te blazen in de drukrioolleidingen, daar waar de H₂S gassen ontstaan. Uit praktijkervaringen blijkt dat dit goed werkt. Er treedt nu nog nauwelijks aantasting op bij de riolering waar we dit toepassen. De riolen gaan hierdoor meestal weer tientallen jaren mee.

3. Vermindering personele kwetsbaarheid

Het waarborgen van voldoende personele capaciteit is van groot belang. Er zal voldoende kennis en capaciteit beschikbaar moeten zijn voor de grote (water)opgaven waar we als Land van Cuijk voor staan. In de komende planperiode staan we aan zet om een robuust team op te zetten om de klimaatambities waar te kunnen maken en de watertaken uit te kunnen voeren.

4. *Doorgaan met reguliere beheerstaken en onderhoud zorgplichten*

Naast nieuwe onderzoeken dienen we, natuurlijk, de reguliere beheerstaken zorgvuldig uit te blijven voeren.

5. *Overige zaken*

a. Voldoen aan de ambitie Klimaatlabels (water en hitte)

In het WRP is de ambitie (in de vorm van een Klimaatlabel) opgenomen voor het tegengaan van wateroverlast:

In uiterlijk 2050 mag er vanuit de openbare ruimte, bij een bui van 60 mm in een uur, geen wateroverlast meer optreden in verblijfruimten van gebouwen met bouwpeil van minimaal 150 mm boven straatpeil. Dit staat gelijk aan een klimaatlabel B. Indien nodig worden maatwerk maatregelen genomen

We willen deze ambitie via het programma verankeren.

Wij hanteren vooralsnog, vooruitlopend op vaststelling van de gewenste labels, klimaatlabel B. Dit klimaatlabel B sluit aan bij de ambities van het Waterschap en beleid van de voormalige vijf gemeenten. Klimaatlabels worden door onze inwoners als prettig ervaren omdat op een simpele wijze is uit te leggen wat de verschillen zijn tussen de labels A t/m E.

b. Samenwerking in de regio

We blijven in de komende planperiode actief samenwerken binnen het project klimaatbestendig Land van Cuijk en binnen het programma klimaatadaptatie van de Regio Noordoost Brabant.

Ook met het waterschap; de samenwerking met het waterschap op het gebied van riolering was al intens, denk daarbij aan het onderhoud van onze gemalen door het waterschap en de uitvoering van het waterkwaliteitsspoor traject (steeds minder overstorten). Deze is nog verder geïntensiveerd door samen projecten op te pakken zoals het project Oeffeltse Raam - Saxe Gotha en reconstructie Sint Cornelisstraat. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van ieders expertise. Zo beschikt het waterschap over meer kennis in landelijk gebied en de gemeente over meer kennis in het stedelijk gebied.

c. Integrale uitvoering

Op dit moment lopen veel programma's langs elkaar maar vaak niet in hetzelfde tempo, zoals de woningbouwopgave, energietransitie, natuurherstel e.d.. Veel programma's kunnen aan elkaar gekoppeld worden, en maatregelen kunnen gezamenlijk worden opgepakt. We kunnen kapitaalvernietiging voorkomen en de efficiency verhogen door programma's te combineren. Hierdoor dienen we multidisciplinair (team overschrijdend) samen te gaan werken. Het ligt voor de hand dat dit gebeurt, maar desondanks vinden wij toch dat wij het moeten benoemen. Om hier meer grip op te krijgen hebben we als gemeente het proces **Werk in Uitvoering en Integraal programmeren openbare ruimte (IPOR)** bedacht. Daarbij vindt integrale afstemming plaats binnen de verschillende beleidsvelden waarbij de thema's klimaatbestendig en waterrobuust integraal worden meegenomen.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

Rioolheffing

Het kostendekkingsplan is opgesteld voor de huidige planperiode met een doorkijk naar 2028. In 2026 gaan we een nieuw kostendekkingsplan opstellen. Mogelijk kunnen de tarieven dan

anders uitvallen doordat er meer maatregelen inzichtelijk zijn geworden door de (wateroverlast/hydraulische) berekeningen die zijn gemaakt tegen die tijd.

Waar moeten we rekening mee houden?

Relevante kaders en (wettelijke) grondslag

Omgevingswet, voorheen was een gemeentelijk rioleringsplan verplicht onder de Wet milieubeheer (art 4.22).

Financiën

De financiële doorrekening is een belangrijk onderdeel van het WRP. Alle kosten voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken zijn in het WRP (kostendekkingsplan) opgenomen en deze bepalen op basis van afschrijvingstermijnen de hoogte van de jaarlijks benodigde opbrengst van de rioolheffing. Voor de financiële vertaling van het WRP is een begrotingswijziging opgesteld. Om alle kosten voor onze watertaken en ambities te kunnen blijven dekken is op dit moment o.b.v. beleid geen verhoging van de rioolheffing nodig. De benodigde inkomsten uit de rioolheffing zijn in onderstaande tabel 1 vertaald naar het benodigde tarief. Na 2028 wordt een stijging voorzien van gemiddeld 1,5%-2%. In het beleidstarief is geen rekening gehouden met indexatie. Dit wordt jaarlijks bepaald.

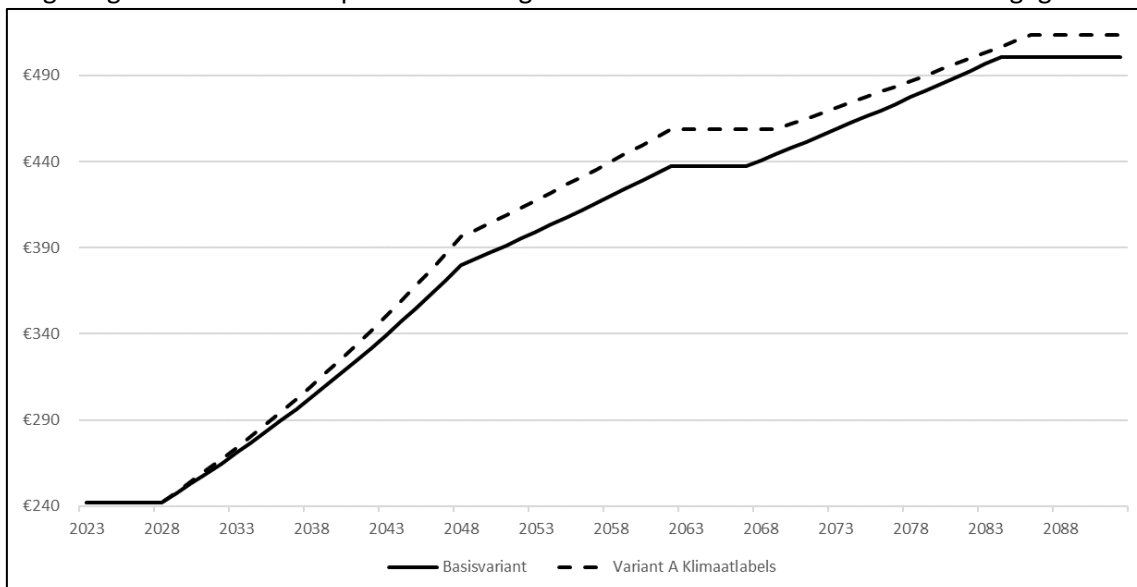
Tabel 1 Tarieven in de planperiode. Bedragen beleidsmatig (zonder indexatie)

Jaar	Tarief (beleidsmatig)
2023	€ 241,92 (+0,0%)
2024	€ 241,92 (+0,0%)
2025	€ 241,92 (+0,0%)
2026	€ 241,92 (+0,0%)
2027	€ 241,92 (+0,0%)
2028	€ 241,92 (+2,3%)

In het kader van de Klimaatlabels hebben we verder een extra budget opgenomen. Dit betreft een budget van 2024 t/m 2050 van € 935.000 jaarlijks (lineaire afschrijving over 40 jaar). Dit is om het ambitielabel B te halen voor het thema hitte. De dekking van deze investering (kapitaallasten) mogen gedekt worden via de Riool- en Waterzorgheffing want er is sprake van een investering die zijdelings verband houdt met het nakomen van de zorgplicht (zorgplicht voor hemelwater: artikel 3.5 van de Waterwet).

De gevolgen voor het verloop van de heffing is hieronder voor beide scenario's weergegeven.

Figuur 1 Rioolheffing beide varianten. Bedragen op prijspeil 2023.

Tot en met 2028 brengt de variant Klimaatlabels ten opzichte van de basisvariant geen extra verhoging van de rioolheffing met zich mee.

Communicatie

Inspelen op klimaatveranderingen en een doelmatige omgang met afval-, hemel- en grondwater kan de overheid niet alleen. De betrokkenheid van onze inwoners, bedrijven en belangenorganisaties is daarvoor essentieel. We willen via communicatie-inspanningen (o.a. via het project Klimaatbestendig Land van Cuijk) een bijdrage leveren aan het creëren van waterbewustzijn bij onze inwoners.

Na vaststelling wordt het WRP gepubliceerd in een online gemeentebblad. Na vaststelling wordt het programma officieel toegezonden aan waterschap Aa en Maas en provincie Noord-Brabant.

Afstemming

Bij de totstandkoming van het WRP heeft op een structurele wijze overleg plaatsgevonden tussen de afdelingen C&V en financiën.

Ook is, zoals altijd, rekening gehouden met diverse op stapel staande projecten, te weten groenonderhoud, wegenonderhoud e.d.

Het WRP is inhoudelijk besproken en afgestemd met waterschap Aa en Maas.

Op 15 juni 2023 is tijdens een thema-avond het WRP en onze water-speerpunten besproken. Daarnaast is op 7 september 2023 een waterwandeling georganiseerd met de gemeenteraad om meer inzicht te geven in onze watertaken en uitdagingen.

Hoe ziet het vervolgtraject eruit?

Aan de slag met de opgegeven ambities, speerpunten en maatregelen in het programma. In 2026 wordt een nieuw programma opgesteld en deze zal ook worden ondergebracht in de

Omgevingswet. In dat plan zal een uitgebreide evaluatie worden gegeven van de komende planperiode.

Bijlagen

- Raadsbesluit (concept);
- a. Water- en rioleringsprogramma 2024-2026 Land van Cuijk;
- b. Kostendekkingsplan 2024-2028;
- c. Akkoord waterschap Aa en Maas;
- d. Begrotingswijziging voor het Water- en rioleringsprogramma 2024-2026.

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

Johan Postma

Marieke Moorman